

Doc. MUDr. Milan Špála, CSc.  
Doubravínova 216/7,  
163 00 Praha 6, Řepy

Ústav informačních studií a knihovnictví Filosofické fakulty Univerzity Karlovy  
k r. Doc. RNDr. Jiřího Součka, DrSc.,  
U Kříže 8,  
158 00 Praha 5 – Jinonice

13. dubna 2012

Věc: Oponentský posudek PhD. dizertační práce MUDr. Ing. Jana Vejvalky  
na téma „*Terminologická analýza Mezinárodní klasifikace ošetrovatelské praxe*“

Rukopis obsahuje 101 jednostranně tištěných stran formátu A4 a je uspořádán do 3 hlavních kapitol (bez příloh). První kapitola se zabývá **Specifikami lékařské / zdravotnické informatiky**. Medicína je založena na práci s informacemi od počátku své historie. V průběhu si pro práci vytvořila způsoby a pravidla, podle kterých se řídí a stále je upravuje s vývojem medicínské vědy i společnosti. Zdravotnická aplikace je dnes pro informační technologie jednou z otevřených výzev. Několik specifických podmínek medicíny však informační úlohu mimořádně komplikuje. Je to (1) subjektivní charakter předmětu medicíny, tj. zdraví, dále (2) kulturní charakter medicíny jako činnosti, (3) neuzavřená a rychle se rozvíjející poznatková základna a (4) iracionální aspekty zdraví. Závazná definice zdraví ve svém důsledku odnímá medicíně roli péče o zdraví a otevírá prostor jiným oborům, které jsou s to postihnout holistický charakter zdraví. A takovým oborem je zřejmě ošetrovatelství.

Druhou kapitolou je **Reprezentace dat a znalostí ve zdravotnictví**. Skutečným problémem pro implementaci zdravotnických algoritmů je jejich propojení s daty, která mají zpracovávat. Jde o problém interoperability. Jedna z podstatných potíží při práci se zdravotnickými daty je vztah mezi zaznamenanými údaji a realitou. Na rozdíl od zcela přesných dat o stavu účtů, se kterými pracuje např. bankovníctví, pracuje medicína s daty apriorně zatíženými nepřesnostmi. Problémem správného užití dat v lékařských algoritmech je v pojetí husserlovské fenomenologie problémem přiřazení správné třídy indikátorů na vstup správné transformace indikátorů. Nástroje a postupy informačních technologií, kterými je možné tuto poznatkovou základnu zpracovávat, se rozvíjejí.

Třetí kapitolou je **Mezinárodní klasifikace ošetrovatelské praxe (ICNP)**. Při systematickém zpracování pojmů z oblasti ošetrovatelství bylo použito schéma vycházející z Bloisovy hierarchie rovin zájmu klinické medicíny. V případě klasifikace použité pro ICNP se funkční a strukturální pohled mísí v několika rovinách uvedené hierarchie mezi rovinou orgánů a jednotlivce. Multiaxiální hierarchii pojmů prvních verzí ICNP lze s výhodou nahradit jednoduchou ontologií. Hierarchie uvnitř jednotlivých os je pak v ontologii vyjádřena prostým podřazením tříd odpovídajícím jednotlivým

rovinám původní hierarchie. Pro rychlou kontrolu správnosti překladu lze použít jednoduchý nástroj srovnávající dvě jazykové verze. Termíny s vysokou hodnotou rozdílu lze označit za kandidáty pro podrobnější kontrolu. V práci jsou pro příklad uvedeny tři pojmy, u kterých byl rozdíl mezi délkou řetězce českého a slovenského termínu roven 22.

Práce je zakončena na stranách 96 – 100 37 prameny literatury použité v textu a dále pak i třemi přílohami: *Příloha 1* – obsahuje klasifikaci osy 1B Judgement, *Příloha 2* – Klasifikace osy 1G Likelihood a *Příloha 3* – Frekvenční slovník bilingvní anglicko-česko-slovenské verze klasifikace ICNP-beta.

*Pokud mohu soudit vznik této dizertační práce, představuje samostatný postup doktorandské vědecké práce MUDr. Ing. Jana Vejvalky, kterým prokázal, že byl schopen nejen si vyhledat patřičnou literaturu, ale i podle ní naplnit projekt a konečně i výsledky formulovat v přehledném textu, který je schopen čtenáři poskytnout názor, že zvládl „Terminologickou analýza Mezinárodní klasifikace ošetrovatelské praxe“.*